

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที่ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน ตามความคิดเห็น แนวคิด ทฤษฎีของการมีส่วนร่วม และค้นคว้างานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี
5. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล
6. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที่ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ปัจจุบันสังคมให้ความสำคัญกับระบบ “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” มากขึ้น ซึ่งเป็นระบบที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการเสนอปัญหาและการตัดสินใจในกิจกรรมการพัฒนาของทางราชการ ที่จะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ในประเด็นแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นผลรวมของข้อมูลจากผู้คนจากแต่ละคนบนพื้นฐานของความเชื่อว่าโครงการเป็นของพวกเขา เพื่อพวกเขา และ โดยพวกเขา ที่แสดงออกมาเป็นรูปแบบพฤติกรรมร่วม เป็นการแสดงพฤติกรรมของผลประโยชน์ร่วม ดังนั้นการเรียนรู้จะเกิดขึ้น ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ เป็นการพบปะของผู้คนที่มีความหลากหลายด้านข้อมูล ประสบการณ์ และความคิดมาร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ วิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา วางแผนงาน ดำเนินงาน และติดตามประเมินการทำงานร่วมกัน

โดยใช้ความแตกต่างหลากหลายของแต่ละคนเป็นจุดแข็งในการทวิคูณความสำเร็จ การมีส่วนร่วมได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2547 : 183 - 184) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึงการเกี่ยวข้องกับทางด้านจิตใจและอารมณ์ ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึก ร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าว

ไพศาล สรรสรวิสุทธิ์ และคณะ (2547 : 85) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งการร่วมมือนี้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในความคิด การตัดสินใจ และการกำหนดเป้าหมาย รับผิดชอบต่อผลการดำเนินการต่าง ๆ และมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของกิจกรรมนั้น

จักรพงษ์ สงวนชม (2549 : 24) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึงกระบวนการที่ประชาชนหรือกลุ่ม/องค์กรรองรับประชาชนที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและรับผิดชอบตลอดจนให้การสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาของภาครัฐในขั้นตอนต่าง ๆ รวมถึงการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้การกิจกรรมนั้น ๆ เป็นไปในแนวทางและเกิดผลตามที่ต้องการ

2. ลักษณะของการมีส่วนร่วม

สำหรับลักษณะของการมีส่วนร่วมนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำอธิบายถึงลักษณะที่สำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

พิททมน ผลพัฒน์ (2547 : 12) กล่าวว่าองค์การสหประชาชาติได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของการมีส่วนร่วม (Participations) ไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาต้องมีลักษณะ 3 ประการ

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการพัฒนา
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการปฏิบัติตาม
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

เสนห์ ชูย์โต (2548 : 23) ได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ลักษณะที่สำคัญคือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือ หรือการสนับสนุน ขอความร่วมมือร่วมใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยการกระจายอำนาจเพื่อเปิด

โอกาสให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างใกล้ชิด และมีคุณค่าและ
คุณประโยชน์คือ

1.1 ในด้านรูปธรรม หมายถึง การมีส่วนร่วมในความสำเร็จในด้านการพัฒนา
ด้านวัตถุ

1.2 ในด้านนามธรรม หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาจิตใจโดยทำให้
ประชาชนเกิดความรักความสามัคคี รู้จักทำงานร่วมกันเป็นทีม และยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกัน
และกัน และสร้างจิตสำนึกว่ามีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ความเจริญ และก่อให้เกิดความ
ผูกพันรักใคร่ ห่วงแทน

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งมี 5 รูปแบบคือ

2.1 การเลือกตั้ง

2.2 การมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง

2.3 การเสนอความคิดเห็นของประชาชน

2.4 การตัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์

2.5 การแสดงออกของประชาชน

จากคำกล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วม หมายถึง เป็น
กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้แทนกลุ่ม หลายประเภท หลายระดับ ซึ่งต่างก็มีส่วน
เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น มาร่วมกันทำงานโดยนำประสบการณ์ของแต่ละคนมาสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน
และได้แผนหรือแนวทางปฏิบัติ

3. หลักการของการมีส่วนร่วม

หลักการมีส่วนร่วม เป็นการให้โอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วน
ร่วมทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจ ในเรื่องต่าง ๆ เช่น เป็นคณะกรรมการ
คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน โดยให้ข้อมูล ความคิดเห็น แนะนำปรึกษา ร่วมวางแผนและ
ร่วมปฏิบัติการที่สำคัญ 3 ประการ (ยุพิน ระพีพันธุ์, 2544 : 22) คือ

1. ความเชื่อพื้นฐานว่าประชาชนหรือผู้รับบริการมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนา
ภูมิปัญญาของตนเองหากเขามีโอกาสและมีเงื่อนไขที่เอื้ออำนวย

2. การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของอิสรภาพหรือความสมัครใจที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้า
ร่วมการบังคับไม่ว่าในรูปแบบของการคุกคาม การระดม การว่าจ้าง ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม

3. การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของความเสมอภาค ประชาชนไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใดก็ต้องมี
สิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมอื่น ๆ

อาจสรุปได้ว่า หลักของการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารราชการที่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการบริหารและดำเนินงานของรัฐ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

4. รูปแบบของการมีส่วนร่วม

การดำเนินงานใด ๆ ก็ตามควรจะมีรูปแบบและขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การมีส่วนร่วมก็เช่นกันจำเป็นต้องทำต่อเนื่องเป็นกระบวนการเป็นลำดับขั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2545 : ออนไลน์) การมีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายรูปแบบ ดังนี้

1. การร่วมกันรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการมีส่วนร่วมในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน โดยรูปแบบที่นิยมใช้ได้แก่ การแถลงข่าว แผ่นพับจดหมาย ข่าว การอภิปราย การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
2. การร่วมมือให้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน/ผู้รับบริการทราบถึงปัญหาและความต้องการ รวมทั้งทางเลือกในการแก้ปัญหา ทั้งในด้านข้อมูล ข้อเท็จจริง และด้านวิสัยทัศน์ ความคิดเห็น ความรู้สึก โดยรูปแบบที่นิยมใช้ ได้แก่ การสำรวจความคิดเห็น การประชุมชาวบ้าน การสัมมนาระดับความคิดเห็น การเสวนา การประชุมเชิงปฏิบัติการกระทำประชาพิจารณ์ เป็นต้น
3. การระดมทรัพยากร การมีส่วนร่วมในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของร่วมและการสนับสนุน โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญ ได้แก่ การสนับสนุนในด้านวัตถุประสงค์ ทั้งแรงงาน เงิน หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการซื้อหุ้นในกิจการ
4. การร่วมตัดสินใจ ซึ่งการมีส่วนร่วมในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนเสียมีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ อภิปราย และตัดสินใจ ซึ่งรูปแบบที่สำคัญ ได้แก่ การตั้งคณะกรรมการแบบมีตัวแทนของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาครัฐและเอกชน ฯลฯ เข้ามาร่วมกันพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินการ

จากคำกล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมกันรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การร่วมมือให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ การระดมทรัพยากร การมีส่วนร่วมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของร่วมและการสนับสนุน การร่วมตัดสินใจ ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ อภิปราย และตัดสินใจ

5. ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประโยชน์ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ นั้นจะเกิดความสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนนั้น เพื่อที่การพัฒนาจะได้เกิดผลตรงตามความต้องการของชุมชน ซึ่งประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2548 : 9) ดังนี้

1. เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น
2. การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ
3. การสร้างฉันทามติ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรม
4. การเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติ สร้างให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
5. การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรงได้
6. ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนและไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน
7. การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน ถือว่าเป็นการให้การศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจ และเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน
8. ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น เป็นการเพิ่มทุนทางสังคม และช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น สอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

จากคำกล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมนั้นเป็นประโยชน์กับประชาชนโดยตรงในเชิงของการป้องกันและแก้ไขเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง และยังช่วยเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติและเป็นการเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น

6. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดเป็นพันธกิจในการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งในการจัดบริการสาธารณะสู่ประชาชน ดังนี้

จรัส สุวรรณมาลา (2546 : 18) ได้กล่าวถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการให้ประชาชนในชุมชนร่วมคิดและร่วมกำหนดในกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการเลือกตั้งตัวแทนของคนในชุมชนร่วมคิดร่วมกำหนดแนวทางการจัดการสาธารณะอย่างโปร่งใส
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำนวยความสะดวกให้คนในชุมชนร่วมกันคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการจัดเก็บภาษีหรือค่าบริการ หรือการระดมทรัพยากรจากชุมชนมาใช้ในการจัดบริการสาธารณะที่ประชาชนสามารถร่วมกันได้ในระยะยาว
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการให้ประชาชนในชุมชนร่วมตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการเพื่อให้ประชาชนในชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือกิจกรรมสาธารณะของชุมชน เป็นเจ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

นอกจากนี้กฎหมายยังได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553 ก : ออนไลน์) ได้แก่

1. กฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 76 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น
2. พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เช่นในมาตรา 16 (16) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นต้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553 ข : ออนไลน์) ได้แก่

1. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 เนื่องจากแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือชี้ทิศทางพัฒนาท้องถิ่น และเป็นตัวกำหนด

แนวทางการจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยให้ประชาชน

1.1 มีส่วนร่วมในการคิด และกำหนดจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยการร่วมเสนอปัญหา ความต้องการและร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรม เพื่อการพัฒนาในรูปแบบกระบวนการประชาคม

1.2 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมว่าทิศทางการพัฒนาของท้องถิ่นจะเดินไปในทางใด ควรทำอะไรก่อน อะไรหลัง เป็นต้น

1.3 ร่วมดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ได้แก่ ดำเนินการเอง อุดหนุนงบประมาณให้หน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ดำเนินการ รวมทั้งสามารถอุดหนุนงบประมาณให้ประชาชน (กลุ่ม) เป็นผู้ดำเนินการได้

1.4 ร่วมติดตามประเมินผลแผนพัฒนา เมื่อดำเนินโครงการแล้ว ผู้ที่จะประเมินผลได้ดีที่สุดคือประชาชนเพราะประชาชนสามารถบอกได้ชัดเจนว่าโครงการนั้น ๆ มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

2. มีส่วนร่วมในการจัดซื้อ จัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น กรณีของ อบต. ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 กำหนด อบต. แต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้าง ให้เกิดความถูกต้องโปร่งใสและเป็นธรรม เป็นต้น

3. ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้ง และอำนวยความสะดวกในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมสภา ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547

4. ประชาชนมีสิทธิในการเสนอข้อบัญญัติของท้องถิ่น เพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกกฎข้อบังคับของท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เช่น กรณี อบต. จะกำหนดข้อบังคับตำบล ควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้แสดงความคิดเห็นก่อนเข้าสู่การพิจารณาของสภาเพื่อให้ข้อบังคับได้รับการยอมรับจากประชาชน เป็นต้น

5. ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีความประพฤติเสื่อมเสียได้ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542

โดยสรุปจากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นเป็นกระบวนการสำคัญในการกำหนดนโยบายพัฒนา

สังคมด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการจัดบริการของภาครัฐ ซึ่งผลการดำเนินงานส่งผลกับคนส่วนใหญ่ของบ้านเมือง ซึ่งจำเป็นต้องนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ในการดำเนินการ อันจะส่งผลทำให้ผลการดำเนินงานที่ออกมามีความครบถ้วน ถูกต้องสอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของประชาชน

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดระบบปกครองของชุมชนที่มีอาณาเขตแน่นอน แต่ไม่มีอำนาจอธิปไตย แยกตัวเป็นอิสระไปจากประเทศ เป็นชุมชนที่มีสิทธิตามกฎหมายและการจัดองค์การที่จำเป็นเพื่อออกข้อบัญญัติในการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมท้องถิ่นของตน โดยอิสระ ปรวศจากการควบคุมจากภายนอก ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นจึงมีความสำคัญต่อการบริหารประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตย (พรชัย ศรีสุริยันโยธิน. 2549 : 7)

การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง (พวงทอง โยธาใหญ่. 2545 : 9 - 10)

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ให้ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายจัดตั้ง นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 9) การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจ ให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยการปกครองท้องถิ่น ให้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายกำหนด

มานิตย์ จุมปา (2546 : 547) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า รัฐมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ในท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นหรือองค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรในราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือองค์กรนั่นเอง

รศ.ดร.รัตนา เสริมพงศ์ (2546 : 15 ; อ้างถึงใน สำเร็จ รักษาวัฒนะ, 2551 : 30) ได้กล่าวไว้ในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเองตามที่ได้รับ การกระจายอำนาจจากรัฐบาลดำเนินการปกครองตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาอำนาจแทนประชาชน เรียกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นอิสระตามกรอบนโยบายกฎหมาย และการกำกับดูแลของรัฐ

สถาบันพระปกเกล้า (2548 : 2) ให้ความหมายไว้ว่า การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกัน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์กร โดยมีตัวแบบซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องกำกับดูแลด้วยวิธีต่างๆตามความเหมาะสม

จากความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่นักวิชาการทั้งหลายได้ให้ความหมายไว้ สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีสิทธิดำเนินการปกครองตนเองและมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเองตามที่ได้รับ การกระจายอำนาจจากรัฐบาลดำเนินการปกครองตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชน เรียกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นอิสระตามกรอบนโยบายกฎหมาย และการกำกับดูแลของรัฐ

2. ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมาก ทำให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ยิ่งรัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าใด การปกครองส่วนท้องถิ่นยิ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเท่านั้น อันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งนักวิชาการได้ให้แนวคิดความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

อมร รักษาสัตย์ (2543 : 179 – 180) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ยิ่งรัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าใด การปกครองส่วนท้องถิ่นยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ. 2540 ได้ให้อำนาจแก่ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน มีดังนี้

1. เน้นการให้ความเป็นอิสระ แต่ต้องไม่เกิดความแตกแยกในชาติ
2. เน้นสิทธิในการที่จะได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน
4. ความเป็นอิสระของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น
5. มีองค์ประกอบขององค์กร คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารท้องถิ่น
6. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งและถอดถอนบุคลากรท้องถิ่น
7. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการเสนอในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
8. กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงศิลปวัฒนธรรม

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่ จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุป ได้ดังนี้ (ชวงส์ ฉายะบุตร, 2539 : 27-29)

1. การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหาร ซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครอง หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเมืองบน การปกครองตนเอง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับการเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความ

ร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติให้ประชาชนออกเสียงประชามติให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอนซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึก ในความสำคัญของคนต่อท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาระยะของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ โดยมีจุดประสงค์ในการแบ่งเบาระยะของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการ

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น

3. หลักการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องได้รับการรับรองตามกฎหมาย มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นเอกเทศ แยกต่างหากจากองค์กรของรัฐบาล และมีความเป็นอิสระในการบริหารงานของตนเองอย่างกว้างขวาง หลักการเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศประชาธิปไตยมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้ (อมร รักษาสิทธิ์, 2543 : 204-210)

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรของประชาชนเพื่อประชาชน

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรของประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนท้องถิ่นเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองท้องถิ่น ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองท้องถิ่นย่อมเป็นเจ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ประชาชนจึงเป็นผู้กำหนดว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีลักษณะอย่างไร ใหญ่เล็กแค่ไหน มีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด มีรูปแบบโครงสร้างอย่างไร

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรโดยประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจปกครองตนเองตามอุดมการณ์ประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นการปกครองโดยประชาชน แต่เนื่องจากประชาชนไม่สามารถดำเนินการปกครองได้ด้วยตนเอง จึงมอบอำนาจให้สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารแทน โดยการเลือกตั้งจากประชาชน

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรเพื่อประชาชน เป้าหมายหลักของการปกครองและการบริหารท้องถิ่น คือ การสนองเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ในการแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก

2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล

2.1 มีอำนาจตามกฎหมาย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งโดยมีกฎหมายรับรองตามกฎหมายมหาชน มีอำนาจในการถือสิทธิการใช้สิทธิตามกฎหมาย เช่น การเป็นเจ้าของที่ดิน การซื้อ การจ้าง อำนาจในการเก็บภาษีอากร การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

2.2 มีความเป็นอิสระในการบริหารกิจการของตนเอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระมีความเป็นเอกเทศแยกต่างหากจากรัฐบาลกลาง มีงบประมาณของตนเอง มีบุคลากรของตนเองสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาดัง ๆ ได้เอง

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการปกครองส่วนท้องถิ่น มีรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นหลายรูปแบบตามความแตกต่างของความเจริญ ประชากร หรือขนาดของพื้นที่ และมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม

4. องค์ประกอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นเรียนรู้การปกครองตนเองอันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมืองนำไปสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยโดยประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถตรวจสอบได้ง่ายสามารถแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นแต่ละแห่งได้รวดเร็ว

อุทัย หิรัญโต (2523 : 22 ; อ้างถึงใน โกวิท พวงงาม. 2552 : 31-32) ได้กำหนดองค์ประกอบการปกครองท้องถิ่นไว้ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ คือ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชนจึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม องค์การอนามัยโลก และสำนักกิจการสังคม ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและ

บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากระชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติกิจการภายใต้ขอบเขตกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาหน่วยงานราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่ามิอิสระเต็มที่เด็ดขาดหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น

ชาญชัย แสวงศักดิ์ (2542 : ไม่มีเลขหน้า ; อ้างถึงใน โกวิทย์ พวงงาม. 2552 : 33) ได้กล่าวว่ องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. มีพื้นที่รับผิดชอบที่ชัดเจน
2. มีสถานะเป็นนิติบุคคลมหาชน
3. มีองค์กรเป็นของตนเอง
4. มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของตนเอง
5. มีการกำกับดูแลจากรัฐ

การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของ

การปกครองท้องถิ่น ที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองอย่างกว้างขวาง

โกวิท พวงงาม (2552 : 33) กล่าวว่า คณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น โดยนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว ตามคำสั่งที่ 262/2534 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2534 เพื่อศึกษาระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทยที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ในทุกรูปแบบ หาแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ การคลัง และงบประมาณ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล หน่วยงานส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค กับหน่วยการปกครองท้องถิ่นโดยกล่าวถึง องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง
2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
7. มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
8. มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท

แม่บท

9. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น คือ การมีอิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงาน มีเขตการปกครองที่ชัดเจน มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ มีบุคลากรในการปฏิบัติงานของตนเอง งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บและมีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตกฎหมายแม่บท

การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามกฎหมายมาตรา 78 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของส่วนท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้นใหม่ทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2542 รัฐได้ตราพระราชบัญญัติกฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น 4 ฉบับ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ในสมัยปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2544 : 17-31) คือ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เทศบาล
3. องค์การบริหารส่วนตำบล
4. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ กรุงเทพมหานคร
5. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เมืองพัทยา

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้กำหนดในหมวดที่ 9 รวม 9 มาตรา ตั้งแต่มาตราที่ 282 ถึง มาตรา 290 สรุปได้ว่ารัฐจะต้องให้ความสำคัญอิสระแก่ท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น มีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ (สัมพันธ์ เศษะอริก และคนอื่น ๆ, 2546 : 1) มาตรา 334 ของรัฐธรรมนูญได้มีบทบังคับให้รัฐบาลต้องออกกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใน 2 ปี ต่อมาในสมัยของรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ได้ออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ขึ้นมีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ระหว่างรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาไปแล้วเสร็จภายใน 1 ปี หรือภายในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544

1. ขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551 : 22)

1. คณะกรรมการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา

2. กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

3. ปรับปรุงสัดส่วนภาษีและอากร รายได้ระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. ประสานการถ่ายโอนข้าราชการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่นและพนักงานรัฐวิสาหกิจระหว่างรัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับคณะกรรมการ พนักงานส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดอำนาจและหน้าที่การจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน เงินงบประมาณที่ราชการส่วนกลาง โอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. แนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจ เป็นการกระทำหรือมาตรการที่รัฐบาลกลางหรือการบริหารราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคได้มอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือการบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ละท้องถิ่นหรือโอนภารกิจบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐไปให้หน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ฯพณฯ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ในส่วนที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2546 : 3) มีดังนี้

1. เน้นกระจายอำนาจทางการคลังและการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดงบประมาณของตนเองได้อย่างอิสระ

2. ส่งเสริมให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีความชัดเจนและเหมาะสม ควบคู่กับการเสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่น

3. สนับสนุนให้ประชาชน ภาคประชาสังคมและองค์กรเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นรวมทั้งให้มีระบบตรวจสอบและประเมินผลที่ดี

การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของ

การปกครองท้องถิ่นที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

3. เป้าหมายของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบบประชาธิปไตย โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลางลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่ดั่งต้องทำเท่าที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จึงเป็นการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจ หน้าที่ใหม่ เป้าหมายของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสาระสำคัญ ดังนี้

สัมพันธ์ เศรษฐกิจ และคนอื่น ๆ (2546 : 3-4) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดการบริหารการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 4 - 10 ปี
 2. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายในปี พ.ศ. 2544 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และภายในไม่เกิน ปี พ.ศ. 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35
 3. การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะให้จัดสรรเงินอุดหนุนให้ตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 4. จัดระบบการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ
 5. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ
- จากคำกล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า เป้าหมายของการกระจายอำนาจเพื่อเป็นการให้บริการต่างๆ ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนมากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการถ่ายโอนภารกิจเป็นเครื่องมือหนึ่งในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รูปแบบการกระจายอำนาจ การจัดบริการสาธารณะ จึงไม่ควรจำกัดอยู่ที่การโอนภารกิจแต่เพียงอย่างเดียวแต่ควรให้ความสำคัญกับรูปแบบที่สามารถตอบสนอง ต่อวัตถุประสงค์ทั้งสองประการเป็นหลัก

แนวคิดเกี่ยวกับบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี

หลักธรรมาภิบาลของสำนักงานข้าราชการพลเรือนเป็นผลมาจากการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (พ.ศ. 2542) ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการได้แก่ (มนตรี กนกวารี. 2549 : ออนไลน์)

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายถูกต้อง เป็นธรรม การกำหนดกฎ กติกา และการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึง สิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก

ในระดับองค์กร หมายถึง กฎ กติกา ที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงาน หรือเข้าประชุมให้ตรงเวลา การให้บริการประชาชนให้เสมอกัน รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่กันภายในองค์กร

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

ในระดับองค์กร หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพให้ ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกันรวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของ ประชาชน และปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณข้าราชการคือ มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อ หน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน ต่อประชาชนและสังคม

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนใน ชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กร ทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

ในระดับองค์กร หมายถึง ประชาชนรู้ขั้นตอนที่จะติดต่องาน และสามารถ ตรวจสอบการทำงานได้และภายในองค์กรต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายในด้วย

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอ ความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแสดงความคิดเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ และการแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

ในระดับองค์กร หมายถึง การวางระบบการรับฟังความคิดเห็น และการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และขณะเดียวกัน ภายในองค์กรเองจะต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานภายในด้วย

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

ในระดับองค์กร หมายถึง การกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐใหม่ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ความรับผิดชอบในทุกระดับมีความชัดเจน และมีรายงานประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จรณรงค์ให้ประชาชนรับผิดชอบ

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำนวนจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยการรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้า และบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ในระดับองค์กร หมายถึง ผู้บริหารต้องทบทวนงานในความรับผิดชอบทั้งหมด เพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ ภาครัฐกิจ เอกชน หรือภาคประชาชน ทำได้ และมีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไป เลือกนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ และพัฒนาความสามารถเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์กรบริหารส่วนตำบล

1. ความเป็นมาขององค์กรบริหารส่วนตำบล

โกวิท พวงงาม (2544 : 169 – 170) กล่าวว่า เดิมสภาตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็น ส่วนร่วม ซึ่งจะ เป็นแนวทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบบริหารงานในตำบลแทนประกาศ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อ

วันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะ การเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศ โดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ

1. รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มี รายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท

2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่ รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วน ท้องถิ่น (มาตรา 43)

หลักเกณฑ์ที่กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดว่าถ้าสภาตำบลที่มี รายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่ง แสนห้าหมื่นบาทถ้วน อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยทำเป็นประกาศของ กระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อ และเขต องค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลให้พ้นจากอำนาจแห่งสภาตำบลนับแต่ วันที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป และขอให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบัน มีลักษณะโครงสร้างที่มีทั้งฝ่ายนิติ บัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ทำให้โครงสร้างขององค์การบริหารส่วน ตำบลและคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

2.1 โครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน อบต.ใดมี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิก 6 คน อบต.ใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกหมู่บ้านละ 3 คน

2.2 โครงสร้างคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกอง்கการ บริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วย การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี และนายกอง்கการบริหารส่วน ตำบล อาจแต่งตั้งรองนายกอง்கการบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีไช้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลเป็น ผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการตามที่นายกมอบหมายได้ไม่เกิน 2 คน และอาจแต่งตั้ง เลขานุการนายกอง்கการบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

3. การยุบองค์การบริหารส่วนตำบล

ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึงสองพันคน ทั้งเป็นเหตุให้ไม่สามารถที่จะดำเนินการบริหารงานพื้นที่นั้น ให้มีประสิทธิภาพในลักษณะขององค์การบริหารส่วนตำบลได้หรือองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาล ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 41 และ 42 วรรคสองและวรรคสาม

4. อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม. 2544 : 170)

4.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

4.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

5. อำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

คณะกรรมการบริหาร มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม. 2544 : 171)

5.1 บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติ และแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

5.3 รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

5.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

6. การหมดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การหมดสมาชิกภาพของสมาชิก ดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม. 2544 : 171)

6.1 องค์การบริหารส่วนตำบลหมดวาระหรือยุบสภา

6.2 ตาย

6.3 ลาออกก่อนอายุอำเภอ

6.4 มีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในสัญญาขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น หรือกิจการที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

6.5 ขาดคุณสมบัติในการเป็นสมาชิก

6.6 ไม่อยู่ในหมู่บ้านที่รับการเลือกตั้งติดต่อกัน 6 เดือน

6.7 ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลติดต่อกัน 3 ครั้ง โดยไม่มีเหตุผล

สมควร

6.8 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้ออก เพราะทำตัวเสียหายหรือทำให้ประชาชนเสียประโยชน์

6.9 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้สมาชิกสภาหรือผู้บริหารออกจากตำแหน่ง ได้ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 286

7. คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง เมื่อครบวาระ 4 ปี หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลาออกมีดังนี้ (โกวิท พวงงาม, 2544 : 172)

7.1 ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

7.2 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอยู่

7.3 ความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง

7.4 ลาออก

7.5 มีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

7.6 ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้คณะผู้บริหารพ้นจากตำแหน่ง

7.7 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติไม่รับหลักการข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

7.8 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงพร้อมกัน

8. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

8.1 มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

8.2 มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

8.3 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

8.4 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

8.5 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

8.6 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

8.7 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

8.8 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

8.9 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8.10 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี ของท้องถิ่น

8.11 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

9. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่ต้อง ทำหน้าที่พัฒนาพื้นที่ในตำบลให้เจริญตามรายได้และงบประมาณในตำบล นอกจากนี้ยังมีอำนาจ หน้าที่ในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน อากรฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นที่ เกิดจากการฆ่าสัตว์ ซึ่งแต่เดิมองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บให้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่ารายได้ของ องค์การบริหารส่วนตำบลมีหลายทาง ซึ่งแบ่งเป็นหมวดได้ดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม, 2544 : 179)

การจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

9.1 ภาษีบำรุงท้องที่

9.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

9.3 ภาษีป้าย

9.4 อากรฆ่าสัตว์ และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากสัตว์

9.5 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ล้อเลื่อน

9.6 ภาษีธุรกิจเฉพาะ

9.7 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา

9.8 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนัน

9.9 อากรรังนกนางแอ่น

9.10 ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

9.11 อากรประทานบัตร ใบอนุญาตและอาชญาบัตรการประมง

9.12 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

9.13 ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

- 9.14 ปีโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปีโตรเลียม
- 9.15 ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่
- 9.16 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ
- 9.17 ภาษีมูลค่าเพิ่ม
- 9.18 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่กฎหมายกำหนด
- 9.19 เงินอุดหนุนรัฐบาล
- 9.20 รายได้ทรัพย์สินและรายได้ประเภทอื่น ๆ
- 9.21 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 9.22 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 9.23 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 9.24 เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- 9.25 รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- 9.26 รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 9.27 เงินกู้ โดยมีหลักการดังนี้
- 9.28 กู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือมิติดบุคคล
- 9.29 การกู้ตาม (กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล)
- 9.30 การกู้ต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

10. แหล่งที่มาของรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 10.1 ภาษีบำรุงท้องที่
- 10.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- 10.3 ภาษีป้าย
- 10.4 อากรการฆ่าสัตว์
- 10.5 รายได้ที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับทั้งจำนวน เมื่อมีการจัดเก็บในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่
- 10.6 เงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยรังนกนางแอ่น
- 10.7 ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
- 10.8 เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง
- 10.9 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
- 10.10 ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

10.11 รายได้ที่ได้รับการจัดสรรให้เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยกาณ์นั้น

10.12 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน

อากรเมื่อจัดเก็บได้ในจังหวัด จัดสรรให้้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้กฎหมายว่าด้วยกาณ์นั้น (พ.ร.บ.การขนส่งทางบก พ.ร.บ.รถยนต์)

10.13 ค่าภาคหลวงแร่และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม

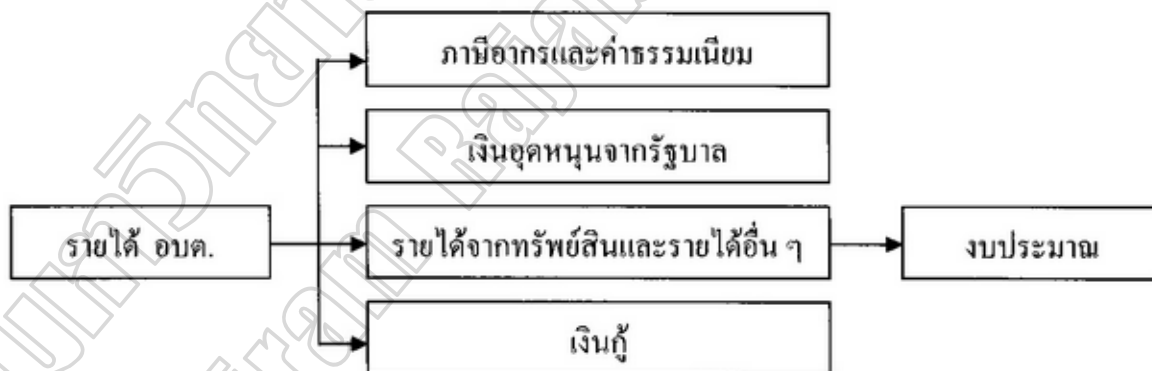
เมื่อจัดเก็บได้ใน้องค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้จัดสรรให้้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกระทรวงมหาดไทย

10.14 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

เมื่อจัดเก็บได้ใน้องค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้แบ่งให้้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกระทรวงมหาดไทย

10.15 รายได้ที่้องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องออกข้อบัญญัติตำบลเพื่อจัดเก็บเพิ่มขึ้นตามกฎหมายนั้น เป็นรายได้ที่้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น อัตราที่เรียกเก็บตามบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยกาณ์นั้น

รายได้ของ้องค์การบริหารส่วนตำบล

ภาพประกอบ 1 รายได้ของ้องค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา : โฉววิทย์ พวงงาม (2544 : 179)

11. รายจ่ายของ้องค์การบริหารส่วนตำบล

11.1 เงินเดือน

11.2 ค่าจ้าง

11.3 เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ

11.4 ค่าใช้สอย

11.5 ค่าวัสดุ

11.6 ค่าครุภัณฑ์

11.7 ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง

11.8 ค่าสาธารณูปโภค

11.9 เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น ๆ

11.10 รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพันหรือตามที่กฎหมายหรือระเบียบของ

กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

12. การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

ในการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ (โกวิท พวงงาม, 2544 : 181) ดังนี้

1. นายอำเภอกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย

2. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หากมีการกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจคำสั่งให้ผู้บริหารทั้งคณะหรือบางคนพ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นว่าการกระทำฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

13. ความสำคัญของการบริหารรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 3) กล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 เป็นรูปแบบของการปกครองที่เกิดจากระบวนการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่น

13.1 เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

13.2 มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง

13.3 มีอิสระในการปกครองตนเอง

13.4 มีเขตของการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม

13.5 มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ

13.6 มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง

13.7 มีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ กฎหมายท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท

13.8 มีการควบคุมดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนร่วม

14. รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีมีเพียงสองหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละสามคน

องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

15. การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหาร (ม.58) ประกอบด้วย นายกองการบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองการบริหารส่วนตำบล 2 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้บริหารท้องถิ่น เรียกว่า นายกองการบริหารส่วนตำบลซึ่งมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง

16. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542

16.1 พัฒนาคำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)

16.2 มีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67

16.3 จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก

16.4 การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

16.5 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

- 16.6 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 16.7 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 16.8 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ
- 16.9 คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 16.10 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

16.11 มีหน้าที่ที่อาจทำกิจกรรมในเขต อบต. ตามมาตรา 68 ดังนี้

- 16.11.1 ให้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- 16.11.2 ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 16.11.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 16.11.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- 16.11.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
- 16.11.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 16.11.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ
- 16.11.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน

แผ่นดิน

- 16.11.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ อบต.
- 16.11.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 16.11.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 16.11.12 การท่องเที่ยว
- 16.11.13 การผังเมือง

16.12 อำนาจหน้าที่ตามแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจองค์กรการบริหาร

ส่วนตำบล

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้ อบต. มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 ดังนี้

- 16.12.1 จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 16.12.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกทางน้ำและทางระบายน้ำ
- 16.12.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ

- 16.12.4 การสาธารณสุขปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- 16.12.5 สาธารณูปการ
- 16.12.6 การส่งเสริมการฝึก และการประกอบอาชีพ
- 16.12.7 กลุ่มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 16.12.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 16.12.9 การจัดการศึกษา
- 16.12.10 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเล็ก สตรี คนชรา
- และผู้ด้อยโอกาส
- 16.12.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ
วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 16.12.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 16.12.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 16.12.14 การส่งเสริมกีฬา
- 16.12.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพของ
ประชาชน
- 16.12.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- 16.12.17 การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 16.12.18 การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย
- 16.12.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล
- 16.12.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน
- 16.12.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 16.12.22 การจัดให้มี และควบคุมการฆ่าสัตว์
- 16.12.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัย
โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ
- 16.12.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 16.12.25 การผังเมือง
- 16.12.26 การขนส่ง และการวิศวกรรมจราจร
- 16.12.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- 16.12.28 การควบคุมอาคาร

16.12.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

16.12.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน และรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

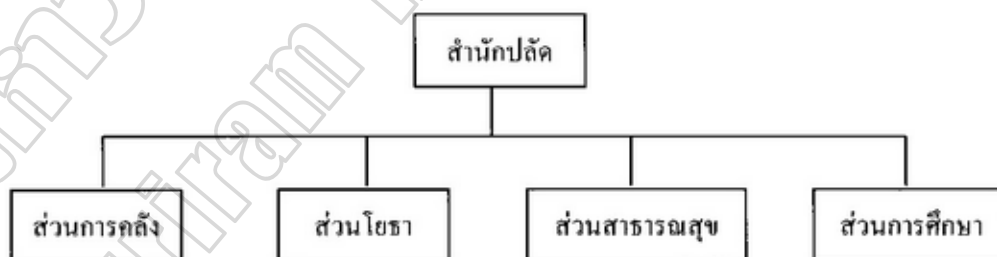
16.12.31 กิจอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด

17. โครงสร้างองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีสภาตำบลอยู่ในระดับสูงสุด เป็นผู้กำหนดนโยบาย และกำกับดูแลกรรมการบริหารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลและมีพนักงานประจำที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ทำงานประจำวัน โดยมีปลัดและรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหัวหน้างานบริหารภายในองค์กรมีการแบ่ง ออกเป็นหน่วยงานต่าง ๆ ได้เท่าที่จำเป็นตามภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ละแห่ง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบอยู่ เช่น

1. สำนักงานปลัด
2. ส่วนการคลัง
3. ส่วนสาธารณสุข
4. ส่วนการศึกษา
5. ส่วนโยธา

โครงสร้างองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา : พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

จนถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542. (2542 : 21)

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที่ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที่ (2552 : 4-22) อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 19 มกราคม 2539 เรื่อง จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล โดยที่มาตรา 40 และ มาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 บัญญัติให้จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลและให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบล ไปเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยยกฐานะจากสภาตำบลเมืองที่ เป็น องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที่ ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 113 ตอน พิเศษ 52 ง ลงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2539

1. สภาพทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที่ ตั้งอยู่ระหว่าง อำเภอเมืองสุรินทร์ และอำเภอศีขรภูมิ มีเส้นทางคมนาคมได้สะดวก 2 เส้นทาง ทางรถยนต์ (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 226) และทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ตำบลเมืองที่ มีหมู่บ้านซึ่งราษฎรประกอบอาชีพหัตถกรรมหวาย ทั้งหมู่บ้าน เหมาะสำหรับจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ประกอบกับตำบลเมืองที่มีประวัติมายาวนาน ซึ่งทราบกันว่าเป็นหมู่บ้านที่ท้าวเชียงปุม เป็นหัวหน้า ก่อนที่จะย้ายหมู่บ้านไปอยู่ที่บ้านคูประทาย (จังหวัดสุรินทร์ ในปัจจุบัน) และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองคนแรกของจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นเมืองเก่าแก่สามารถอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ โดยมีปราสาทเมืองที่ ซึ่งหากได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ ก็จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

ข้อมูลอาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลปราสาททอง (กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์)

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลราม

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลช้างปี

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลนุญาติ

ข้อมูลเขตปกครอง จำนวน 12 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 2 บ้านตาเปาว์

หมู่ที่ 3 บ้านประปืด

หมู่ที่ 4 บ้านนุทหม

หมู่ที่ 5 บ้านทะนงชัย

หมู่ที่ 6 บ้านสำโรง

หมู่ที่ 8 บ้านทะนงรัตน์

หมู่ที่ 9 บ้านหนองแก้ว

หมู่ที่ 10 บ้านสังแก

หมู่ที่ 11 บ้านเข็ม

หมู่ที่ 12 บ้านกันจรรย์

หมู่ที่ 13 บ้านกาเกาะ

หมู่ที่ 14 บ้านทะนงชัยใหญ่

ท้องถื่นอื่นในตำบลเทศบาลตำบลเมืองที่ ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านเมืองที่ และหมู่ที่ 7 บ้าน

โลกคำควน

ตาราง 1 ข้อมูลประชากรตามทะเบียนบ้าน ตำบลเมืองที่ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนเพศชาย (คน)	จำนวนเพศหญิง (คน)	จำนวนรวม (คน)
บ้านตาเปาว์	2	183	409	405	814
บ้านประปืด	3	230	517	542	1,059
บ้านนุทม	4	256	645	598	1,243
บ้านทะนงชัย	5	124	248	237	485
บ้านสำโรง	6	177	373	388	761
บ้านทะนงรัตน์	8	76	182	201	383
บ้านหนองแก้ว	9	107	220	205	425
บ้านสังแก	10	158	352	360	712
บ้านเข็ม	11	164	369	400	769
บ้านกันจารย์	12	181	400	409	809
บ้านกาเกาะ	13	153	322	336	658
บ้านทะนงชัยใหญ่	14	144	305	331	636
รวม	12	1,953	4,342	4,412	8,754

ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน

1. การคมนาคม

ทางหลวงแผ่นดิน	จำนวน	1 สาย
ถนนลาดยาง	จำนวน	3 สาย
ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก	จำนวน	62 สาย
ถนนดินยกระดับ	จำนวน	2 สาย
ถนนหินคลุก	จำนวน	60 สาย
ถนนลูกรัง	จำนวน	1 สาย

2. การโทรคมนาคม

ที่ทำกรไปรษณีย์	จำนวน	1 แห่ง (เขตเทศบาล)
สถานีโทรคมนาคม	จำนวน	1 แห่ง

3. การไฟฟ้าเข้าถึง

จำนวน 12 หมู่บ้าน

4. แหล่งน้ำธรรมชาติ

ลำน้ำ , ลำห้วย จำนวน 2 สาย

บึง , หนองและอื่น ๆ จำนวน 6 แห่ง

5. แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

ฝาย จำนวน 4 แห่ง

ประปาหมู่บ้าน จำนวน 10 แห่ง

บ่อโยก จำนวน 56 แห่ง

อื่น ๆ (สระน้ำสาธารณะ) จำนวน 21 แห่ง

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

1. การเกษตรกรรม

ลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที่ ดังนี้

1.1 การเพาะปลูก ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที่ มีการเพาะปลูกพืชที่สำคัญ คือ การเพาะปลูกข้าวหอมมะลิ ซึ่งมีการเพาะปลูกมากกว่าพืชชนิดอื่น พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบ จึงเหมาะแก่การปลูกข้าวนอกจากการปลูกข้าวแล้วยังมี พืชผักบางส่วนนอกฤดูทำนา

1.2 การปศุสัตว์ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที่ มีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการจำหน่าย เช่น โค กระบือ สุกร ไก่ เป็ด เป็นต้น มีฟาร์มเลี้ยงสุกร 1 แห่ง

2. การพาณิชย์กรรมและบริการ

สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม

ร้านค้าทั่วไป 18 แห่ง

สถานที่ประกอบการค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ 13 แห่ง

3. อุตสาหกรรม

โรงสี

จำนวน 2 แห่ง

ข้อมูลด้านสังคม

1. การศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา

จำนวน 5 แห่ง

ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

จำนวน 3 แห่ง

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเรียนรู้ชุมชน

จำนวน 3 แห่ง

2. สถาบันและองค์กรทางศาสนา

วัด/สำนักสงฆ์ จำนวน 5 แห่ง

3. มวลชนจัดตั้ง

ลูกเสือชาวบ้าน	2	รุ่น	จำนวน 300 คน
อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	3	รุ่น	จำนวน 361 คน
อาสาสมัครป้องกันยาเสพติดชุมชน	1	รุ่น	จำนวน 60 คน

4. การรวมกลุ่มของประชาชน

ธนาคารข้าว	9	กลุ่ม
สงเคราะห์ประจำหมู่บ้าน	11	กลุ่ม
กลุ่มสตรี	12	กลุ่ม
เงินอุดหนุน อ.พ.ป.	1	กลุ่ม
เงินกองทุนสงเคราะห์ประจำหมู่บ้าน	11	กลุ่ม
กขคจ.	9	กลุ่ม
ออมทรัพย์	9	กลุ่ม
ผู้ใช้น้ำประปา	1	กลุ่ม
อสม.	1	กลุ่ม
ศูนย์สาธิตการตลาด	5	กลุ่ม
กลุ่มหัตถกรรมหวาย	1	กลุ่ม
กลุ่มเยาวชน	3	กลุ่ม
ฟื้นฟูเพื่อการเกษตร	5	กลุ่ม
กองทุนข้าวพันธุ์ดี	2	กลุ่ม

ข้อมูลด้านสาธารณสุข

สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน จำนวน 1 แห่ง

อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100%

ข้อมูลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สถานีตำรวจ จำนวน 1 แห่ง

ศูนย์ อปพร. ตำบลเมืองที จำนวน 1 แห่ง

ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที มีเนื้อที่ประมาณ 38.34 ตารางกิโลเมตร หรือ 23,607 ไร่

มีสภาพทางกายภาพเป็นที่ราบสูง ลูกฟูก สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย มีลำห้วยไหลผ่าน 1 สาย

มีป่าสงวน (แปลงที่ 1) 161 ไร่ ป่าสงวน (แปลงที่ 2) 456 ไร่

โครงสร้างด้านการเมืองการบริหาร

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเป็นอิสระทางการบริหาร เป็นนิติบุคคลและมีสภาพเป็นทบวงการเมืองที่รับการกระจายอำนาจบริหารและการถ่ายโอนงบประมาณจากอำเภอ จังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และหน่วยราชการในส่วนกลาง ในรูปแบบการบริหารของสภาท้องถิ่นและคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองทีเป็นผู้บริหารสูงสุด และมีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 2 คน เป็นผู้ช่วยในการบริหาร มีสถานภาพเป็นข้าราชการการเมืองวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ในการบริหารงานต่าง ๆ มีพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นข้าราชการประจำทำหน้าที่ปฏิบัติราชการในส่วนราชการภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีรายได้และการบริหารเป็นเอกเทศ ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย โดยถือปฏิบัติตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที มีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ เช่น จากภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามประมวลรัษฎากรที่ได้รับจากการจัดสรร ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ภาษีสุราตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสุรา และค่าแสตมป์ ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ซึ่งเก็บจากการค้าในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ ค่าธรรมเนียมล้อเลื่อน ภาษีการพนัน ภาษีเพื่อการศึกษา อากรการฆ่าสัตว์ อากรรังนก ค่าภาคหลวงแร่ ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และรายได้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

วิสัยทัศน์การพัฒนา

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

บริการประชาชนให้เป็นสุข

ขจัดทุกข์ความยากจนให้พ้นไป

ก้าวไกลสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนาในช่วง 3 ปี

1. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที ให้มีเส้นทางคมนาคม ขนส่งสัญจรไปมา ให้มีความสะดวกสบายระบบการระบายน้ำ การสาธารณสุขโลก การสาธารณสุขการที่ครบครัน สมบูรณ์พร้อมที่จะให้เป็นสวัสดิการแก่ชุมชนจัดหา ซ่อมแซม ทนุบำรุง เครื่องมือ อุปกรณ์ เพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานเพื่อการบริการอันประทับใจ

2. การพัฒนาด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พัฒนาส่งเสริม อนุรักษ์ บำรุงรักษา พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสวนสาธารณะ เพื่อการนันทนาการและการท่องเที่ยวศึกษาให้กับชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมการพัฒนาในการดูแลรักษาของประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความนิยมที่เป็นไทยเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ บ้านเรือนชุมชนสะอาดถูกสุขอนามัยน่าอยู่อาศัย

3. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที่จัดให้มีความเสมอภาคทางเศรษฐกิจประชาชนมีอาชีพหลักประกันที่มั่นคง มีรายได้ทั่วถึงและเป็นธรรม การค้าเสรี และการอุตสาหกรรมในครัวเรือน รุ่งเรืองทั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ปลอดสารเคมี และปลอดสารพิษแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จัดอาชีพเสริมในฤดูว่างเว้นจากการทำอาชีพหลัก

4. การพัฒนาด้านสังคม

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที่ พัฒนา ส่งเสริมทะนุบำรุง รักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนได้รับความอบอุ่นให้กับสถาบันครอบครัว ประชาชนได้รับการบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพทั่วถึงกัน การพัฒนาด้านการกีฬาปลอดจาก ยาเสพติด อนุรักษ์โบราณสถานวัฒนธรรม ชุมชนสามารถนำหลักธรรมทางศาสนาร่วมใช้ชีวิตทางสังคม

5. การพัฒนาด้านการเมืองการบริหาร

ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหารท้องถิ่นในทุกรูปแบบ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการเมืองการบริหารในระดับ สามารถจัดการบริหารการจัดการพัฒนาท้องถิ่นชุมชนของตนเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งองค์กรรัฐได้ ให้ความเคารพกฎหมายและระเบียบอื่น ๆ ของสังคม

นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น

ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที่ มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาและการบริหารจัดการท้องถิ่น 4 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จะดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ที่เป็นปัญหาเดือดร้อนและจำเป็นเร่งด่วนของหมู่บ้าน ให้ได้รับการแก้ไขที่รวดเร็ว สะดวก เช่น ถนนหนทาง ระบบประปาหมู่บ้าน แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ

2. การบริการประชาชน จะดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความถูกต้อง รวดเร็ว มีคุณภาพ และเป็นທີ່ประทับใจ ของประชาชน เช่น การติดต่อขอรับบริการต่าง ๆ การรับชำระภาษี การร้องขอให้แก้ไขปัญหาดังกล่าว

3. การแก้ไขปัญหาคความยากจน จะดำเนินการเร่งส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ยากไร้ ส่งเสริมสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ วิถีชุมชน การส่งเสริมการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยโรคเอดส์ โดยจะจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริม เพื่อให้การแก้ไขปัญหาคความยากจน บรรเทาลงได้

4. การสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง จะดำเนินการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยดำเนินการ ดังนี้

4.1 พัฒนาตำบลน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม ให้ตำบลมีภูมิทัศน์สวยงาม มีสวนสาธารณะที่ร่มรื่น มีสถานที่ออกกำลังกาย และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้กับเด็ก นักเรียน เยาวชน และประชาชน

4.2 การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จะรณรงค์ส่งเสริมการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย การจัดชุดเฝ้าระวังยาเสพติด การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และประสานหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไป

4.3 ส่งเสริมศูนย์กีฬาตำบล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมตำบล ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนประจำหมู่บ้าน สภาเยาวชนตำบลและหน่วยงานกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที่ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และยังมีผลงานวิจัยบางท่านที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ

ทรงพล คุ้มทอง (2542 : 57 – 58) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ศึกษากรณีเทศบาลตำบลศรีราชา : ผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นในภาพรวม ของการดำเนินกิจกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล การทำหน้าที่สื่อข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับเทศบาล และ

การติดต่อกับเทศบาลอยู่ในระดับต่ำ และในกรณีการพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมแยกเป็นรายด้าน พบว่าทุกกิจกรรมประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น พบว่า เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ระยะเวลา ที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

สมบูรณ์ กนกหงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรในชุมชนโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพเห็นว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือด้านลักษณะความเป็นผู้นำ ด้านการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อการพึ่งตนเอง ด้านโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านเรียนรู้ในการตัดสินใจของชุมชน และด้านความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชน และพบว่าบุคลากรในชุมชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อึ้งยศ พันธุ์เอี่ยม (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของ อบต. ในด้านการกำหนดนโยบาย และแผนงานอยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ระดับปัญหาการให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานของ อบต. อยู่ในระดับน้อย และการกำหนดแนวทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. นั้นเปิดโอกาสให้ประชาชน ร่วมคิด ร่วมทำกับ อบต. ผ่านทางเวทีประชาคม มีการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเป็นคณะกรรมการในขั้นตอน การบริหารงานของ อบต. เพื่อความโปร่งใส และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางด้าน อบต. จะเน้นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มประชาชน รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง และหลักประชาธิปไตยต่อประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. เพิ่มขึ้น

ทิพย์ภาวรัช ฒ เชียงใหม่ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยมีประชาคมมีส่วนร่วม เป็นการดำเนินงานที่สะท้อนถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนและสามารถแก้ไขปัญหของชุมชนได้ดีกว่ารูปแบบเดิมที่จัดทำโดยภาครัฐ

ทวีป คงเทียน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลเป็ริง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารส่วนตำบลเป็ริง โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ลำดับที่ 1 รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมกันหาตามลำดับ

ชั้นยกานต์ สะดิวงษ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลกามบิน อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลกามบินโดยรวม และเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการบริหารงบประมาณและพัสดุ และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกามบิน เป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้าน มีดังนี้ ด้านการวางแผน ได้แก่ ท่านได้เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการพัฒนา อบต. ด้านการบริหารงบประมาณ และพัสดุ ได้แก่ ท่านได้เสนอขอของบประมาณจาก อบต. ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ได้แก่ ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้าง

ไพโรพ ถนัดคำ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลจากมากไปหาน้อย ด้านการศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต และด้านโครงสร้างพื้นฐาน

วิชาญ ลำจวน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง อำเภองาว จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน

แห่งในระดับค่อนข้างน้อย จากการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะคือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง ควรเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาบทบาทให้ประชาชนเกิดความตระหนักต่อการมีส่วนร่วม เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทวีรัตน์ พระโหม่งงาม (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1.ระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น และบทบาทหน้าที่ของเทศบาลเมืองมาบตาพุด 2. การรับรู้มีการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล ฯ 3. ระดับการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล 4. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล และ 5. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จำนวน 394 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น และอำนาจหน้าที่ของเทศบาลเมืองมาบตาพุด ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการรับรู้วิธีการในการตรวจสอบการทำงานของเทศบาลเมืองมาบตาพุด ส่วนใหญ่รับรู้วิธีการตรวจสอบการทำงาน of เทศบาล ฯ ในระดับปานกลาง และระดับการเปิดโอกาสของเทศบาล ฯ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองมาบตาพุด มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

เทพมงคล เจริญนิช (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี" ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการรับฟังข้อมูลข่าวสาร ด้านการร่วมคิดร่วมพัฒนา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และด้านการร่วมตรวจสอบ

2. ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก คือ ด้านการรับฟังข้อมูลข่าวสาร ด้านการร่วมคิดร่วมพัฒนา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการร่วมตรวจสอบ เรียงตามลำดับ

3. ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ประชาชนต้องการเห็นความเจริญของท้องถิ่น รองลงมา คือ การเป็นหน่วยงานราชการที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และ อบต. เป็นหน่วยงานราชการที่ประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนไปบริหารแทนตน

4. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การไม่มีเวลาเนื่องจากประชาชนต้องประกอบอาชีพของตนเอง รองลงมา คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และการที่ประชาชนทั่วไปไม่ชอบแสดงตัว และไม่ชอบแสดงความคิดเห็น

เพ็ญญา อุดมสมุทร (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย อำเภอวังน้อย จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า 1) รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวายมากที่สุดคือ รูปแบบร่วมกันหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 2) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย อยู่ในระดับปานกลาง และ 3) ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวายไม่แตกต่างกัน

เจริญ ประกอบเลิศ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ และทางบก และด้านป้องกันโรค และระงับโรคติดต่อ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีเพศ อายุ และพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ

องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมไม่ต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ควรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมากขึ้น ควรจัดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม และเสนอแนวคิดในการสร้างถนน ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อ ควรมีการณรงค์ และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอย ในแม่น้ำลำคลองอยู่เสมอ และควรจัดให้มีการอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในการป้องกันสาธารณสุข

สรุปการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีปัจจัยหลาย ๆ ด้านเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อเป็นหลักในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดประโยชน์ต่อประชาชน ต่อองค์กร และหน่วยงานในพื้นที่ให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของประชาชน ซึ่งมีผลต่อการมีส่วนร่วมทั้งในเชิงบวก และเชิงลบ ที่กล่าวมานั้น ส่วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการนำไปใช้ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน ด้านการวางแผนพัฒนา ด้านการดำเนินงาน และด้านติดตามตรวจสอบ การดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองที อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์